

Sygn. akt III AUa 566/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Zofia Rybicka-Szkibiel SSO del. Beata Górską (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2015 r. w Szczecinie

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o emeryturę

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 maja 2014 r. sygn. akt IV U 78/14

oddala apelację.

del. SSO Beata Górską SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sygn. akt III A Ua 566/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 maja 2014r. Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie J. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 15 listopada 2013r. odmawiającej przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z powodu nieudokumentowania, co najmniej 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony J. G. urodził się (...)

W dniu 25 października 2013r. ubezpieczony zgłosił wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W oparciu o przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty organ rentowy uznał, że ubezpieczony ukończył 60 lat i legitymuje się okresem zatrudnienia, co najmniej 25 letnim składkowym i nieskładkowym w tym 9 latami, 10 miesiącami i 12 dniami pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999r. oraz, że w dacie wniosku ubezpieczony nie jest członkiem OFE.

Organ rentowy uznał, że ubezpieczony pracował w szczególnych warunkach w okresach od dnia 3 lipca 1984r. do 24 kwietnia 1991r. i od dnia 13 kwietnia 1992r. do dnia 31 maja 1995r.

Ubezpieczony w okresie od 10 lipca 1978r. do dnia 31.03.1982r. był zatrudniony w (...) w W. Oddziale w K. na stanowisku ślusarza, a od 1 kwietnia 1982r. do 15 lutego 1983r. na stanowisku monter mechaniki maszyn budowlanych i melioracyjnych.

W okresie od 16 lutego 1983r. do 2 lipca 1984r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) w K. na stanowisku robotnika budowlanego.

Ubezpieczony J. G. uzyskał uprawnienia spawacza z dniem 15 maja 1984r. po ukończeniu kursu spawania gazowego.

W okresie od 1 czerwca 1995r. do 31 grudnia 1998r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Spółka z o.o. w K. na stanowisku ślusarza – spawacza.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiot sporu sprowadzał się do ustalenia czy ubezpieczony legitymuje się, co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1982r. Następnie przywołał treść art. 184 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.) i ustalił, że ubezpieczony nie przedstawił świadectwa pracy w wykonywanej w warunkach szczególnych.

Dalej Sąd Okręgowy zaakcentował, że ubezpieczony J. G. domagał się przyznania prawa do emerytury z uwzględnieniem do stażu pracy w szczególnych warunkach pracy na stanowisku spawacza w okresie od 10 lipca 1978r. do 2 lipca 1984r. w (...) w W. Oddziale w K. i od 1 czerwca 1995r. do 31 grudnia 1998r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Sp. z o.o. w K..

Podał, że praca w szczególnych warunkach, to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Zarówno z dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego jak i z zeznań świadka A. G. w ocenie Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczony był zatrudniony w (...) w W. Oddziale w K. na stanowisku ślusarza.

Analizując akta osobowe z Przedsiębiorstwa Budowlano- (...) w K. jak i zeznania świadka Z. S. przyjął, że w okresie od 01.06.1995r. do 31.12.1998r. ubezpieczony wykonywał prace ślusarsko – spawalnicze. Zatem brak jest, w ocenie Sądu Okręgowego, podstaw do przyjęcia, że w/w okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku spawacza.

Sąd Okręgowy nie uznał za przekonujące zeznań świadka T. T. za wiarygodne, że pracował on głównie na stanowisku spawacza w okresie od 10 lipca 1978r. do 15 lutego 1983r., ponieważ przeczą temu dokumenty zawarte w aktach osobowych (...) w W. Oddział w K. jak również zeznania świadka A. G..

Jak ustalił Sąd Okręgowy z akt osobowych ubezpieczonego z (...) w K. wynika, że od 16 lutego 1983r. do 2 lipca 1984r. zajmował on stanowisko robotnika budowlanego, a dopiero od 3 lipca 1984r. pracował on do 24 kwietnia 1991r. na

stanowisku spawacza. Podkreślił, że ubezpieczony książkę spawacza otrzymał w dniu 15 maja 1984r. co świadczy, że przed uzyskaniem uprawnień spawacza nie mógł pracować na stanowisku spawacza.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony również nie wykazał w świetle zeznań świadka Z. S. i dokumentacji osobowej z Przedsiębiorstwa Budowlano - (...) Spółka z o.o. w K., że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku spawacza w okresie od 1 czerwca 1995r. do 31 grudnia 1998r.

Sąd Okręgowy podkreślił, że prawo do emerytury o obniżonym wieku stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na uprawdopodobnieniu wykonywania pracy w warunkach szkodliwych, lecz praca ta musi być udowodniona, a temu służą dokumenty. Dlatego w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy wnioskodawcy, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że skoro ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek z art. 184 ustawy emerytalnej uprawniających go do ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie udowodnił wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, to brak jest podstaw do zmiany decyzji organu rentowego i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie.

Apelację od tego wyroku wniósł ubezpieczony:

Zaskarżył wyrok w całości zarzucając:

obrazę przepisów prawa materialnego:

a. art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) - poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie polegającą na uznaniu, że ubezpieczony nie nabył prawa do emerytury po osiągnięciu wieku 60 lat, albowiem nie udowodnił okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy w sposób nie budzący wątpliwości wynika, że ubezpieczony nabył takie

uprawnienia, albowiem pracował w warunkach szczególnych ponad 15 lat, tj. łącznie lat 18;

b. § 2 ust. 2 oraz § 4 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - poprzez jego błędną wykładnię i zastosowanie, a w szczególności przyjęcie, że wykonywana przez ubezpieczonego praca spawacza nie należy do katalogu prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w sytuacji, gdy została wyszczególniona enumeratywnie w powyższym rozporządzeniu, a nadto ubezpieczony wykonywał ją stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy i nie miał powierzonych innych obowiązków jak tylko te, które dotyczą pracy w szczególnych warunkach;

c. art. 5 k.c. - poprzez jego niezastosowanie, albowiem zaskarżony wyrok sprzeczny jest z zasadami współzycia społecznego, gdyż nie uwzględnia interesu społecznego i słusznego interesu obywateli, sprowadzającego się do uznania, iż praca w warunkach szczególnych winna być oceniana według powszechnie przyjętych kryteriów, za które uważa się wykonywanie jej jako zajęcia głównego, przeważającego, a wykonywanie zajęć dodatkowych wykonywanych sporadycznie zleconych przez przełożonego nie może być oceniane w ten sposób, że te dodatkowe zajęcia niwelują charakter głównego

zajęcia;

Zarzuć również obrazę przepisów postępowania cywilnego mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy:

a. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. - poprzez niedokonanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i wadliwą ocenę dowodów zgromadzonych w sprawie, prowadzącą w konsekwencji do błędnych ustaleń, a polegających głównie na:

bezpodstawnym pominięciu zeznań świadka T. T., który na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku zeznał, iż ubezpieczony wykonywał prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pomimo, iż świadek ten będąc bezpośrednim przełożonym ubezpieczonego miał wiedzę co do zakresu prac przez niego wykonywanych, a zeznania tego świadka były logiczne, spójne, konsekwentne i zgodne z zeznaniami pozostałych świadków;

nieprawdziwym ustaleniu przez Sąd I instancji, iż świadkowie A. G. i Z. S., zeznając na rozprawie w dniu 8 kwietnia 2014 roku stwierdzili, iż ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku ślusarza w sytuacji, gdy świadkowie ci zeznali, iż ubezpieczony J. G. wykonywał prace spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a zeznania tych świadków były logiczne, spójne, konsekwentne i zgodne z zeznaniami świadka T. T.;

bezpodstawnym pominięciu dowodu z dokumentu wnioskowanego przez ubezpieczonego, tj. z zaświadczenia firmy (...) Biuro (...) Spółka z o.o. w K. z dnia 17 października 2013 roku, z którego wynika, że ubezpieczony w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze,

bezpodstawnym pominięciu okoliczności, że druki świadectw pracy stosowane przez zakład pracy nie zawierały odrębnej rubryki dotyczącej pracy w szczególnych warunkach, co było główną przyczyną nieodnotowywania w nich pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach;

b. art. 299 k.p.c. - poprzez jego niezastosowanie, mimo że fakty mające istotne

znaczenie dla sprawy pozostały niewyjaśnione, a wobec czego należało bezwzględnie przesłuchać ubezpieczonego z urzędu, a nadto wniosek o przesłuchanie zwarty został w odwołaniu i Sąd I Instancji wniosku tego nie rozstrzygnął pomimo, że przeprowadzenie tego dowodu było konieczne,

c. art. 328 § 2 k.p.c. - przez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku bez

ustalenia pełnego stanu faktycznego występującego w niniejszej sprawie, a przede wszystkim braku odniesienia się do wszystkich dowodów zaoferowanych przez ubezpieczonego, a zgromadzonych w toku postępowania dowodowego i nie przeprowadzenia ich oceny, nie wskazaniu dowodów, na których Sąd się oparł i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a przede wszystkim braku wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem stosownych przepisów prawa, a tym samym niemożliwa jest kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku.

Błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a polegające głównie na bezpodstawnym uznaniu, iż:

a. ubezpieczony nie udowodnił 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w sytuacji, gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie jednoznacznie wynika okoliczność wykonywania prac w warunkach szczególnych jako spawacz oraz jako ślusarz.

b. ubezpieczony przed uzyskaniem uprawnień spawacza nie mógł pracować na tym stanowisku w sytuacji, gdy ówczesny pracodawca ubezpieczonego, tj. (...) w W. dopuszczał go do tej pracy i prace te ubezpieczony wykonywał w sposób ciągły i w pełnym wymiarze czasu pracy, a okoliczność tę potwierdzili zawnioskowani świadkowie A. G. i Z. S., T. T.;

c. zarówno z dokumentacji pracowniczej ubezpieczonego jak i z zeznań świadka

A. G. wynika, że ubezpieczony był zatrudniony w (...) w W. na stanowisku ślusarza w sytuacji, gdy świadek ten zeznał w czasie rozprawy w dniu 8 kwietnia 2014 roku, iż ubezpieczony J. G. wykonywał prace spawalnicze przez 8 godzin każdego dnia;

d. brak jest podstaw do przyjęcia, że w okresie od 1 czerwca 1995 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony, będąc zatrudniony w (...) (...) w K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował na stanowisku spawacza w sytuacji, gdy świadek Z. S. w czasie rozprawy w dniu 8 kwietnia 2014 roku zeznał, że ubezpieczony J. G. wykonywał prace ślusarskie i spawalnicze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wskazując na powyższe podstawy wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie co do istoty sprawy i przyznanie

ubezpieczonemu J. G. świadczeń emerytalnych zgodnie z jego wnioskiem;

lub ewentualnie o:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania

Sądowi I Instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się oczywiście bezzasadna.

Logicznym jest, że prawidłowość zastosowania lub wykładni prawa materialnego może być właściwie oceniona jedynie na kanwie niewadliwie ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Skuteczne, zatem zgłoszenie zarzutu dotyczącego naruszenia prawa materialnego wchodzi zasadniczo w rachubę tylko wtedy, gdy ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny, będący podstawą zaskarżonego wyroku, nie budzi zastrzeżeń (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1997 r. II CKN 60/97 - OSNC 1997/9/128).

Powyższe rodzi konieczność rozpoznania w pierwszym rzędzie zmierzających do zakwestionowania stanu faktycznego zarzutów naruszenia prawa procesowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 1997 r. II CKN 18/97 - OSNC 1997/8/112).

W pierwszej kolejności odnieść należy się do sformułowanego przez ubezpieczonego w treści apelacji zarzutu naruszenia prawa procesowego dotyczącego sporządzenia uzasadnienia wyroku w sposób niezgodny z przepisami k.p.c.

Wskazać należy, iż zgodnie z dyspozycją art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów na których się oparł, i przyczyn dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa. Artykuł ten wskazuje obligatoryjną treść uzasadnienia. W praktyce uzasadnienie składa się z trzech części:

1) tzw. części historycznej (opisowej), w której sąd przedstawia zwięźle stanowiska stron,

2) przytoczenia ustalonego przez sąd stanu faktycznego,

3) z wywodu prawnego sądu, w którym sąd omawia podstawę prawną wyroku, tj. wskazuje zastosowane przepisy oraz wyjaśnia sposób ich wykładni.

O uchybieniu temu przepisowi można mówić wtedy, gdy uzasadnienie wyroku nie zawiera tych elementów pozwalających na kontrolę orzeczenia, weryfikację stanowiska sądu, zaś skarżący winien wykazać dla skuteczności

stawianego w tym zakresie zarzutu, że nie ma z tej przyczyny możliwości jednoznacznej rekonstrukcji podstaw rozstrzygnięcia sprawy.

Formułując zarzut naruszenia art. 328 k.p.c. ubezpieczony podniósł, iż Sąd I instancji nie wskazał w treści uzasadnienia dowodów na których oparł swoje rozstrzygnięcie, jak również nie wskazał podstawy przyjęcia, że zakres wykonywanych przez niego prac nie miał charakteru pracy w warunkach szczególnych.

Odnosząc się do postawionych zarzutów stwierdzić należy, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie określone w art. art. 328 § 2 k.p.c. elementy, wskazuje zarówno podstawę faktyczną jak i prawną rozstrzygnięcia, w części ustalającej fakty wskazuje dowody, na których Sąd Okręgowy się oparł – akta osobowe dotyczące ubezpieczonego z Przedsiębiorstwa (...) i Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) Spółka z o.o. w K., (...) w K., ksero książki spawacza z 15.05.1984r., zeznania świadków Z. S., A. G., T. T..

Co więcej nie można zgodzić się z apelującym jakoby Sąd Okręgowy nie wskazał podstawy przyjęcia, że zakres wykonywanych przez skarżącego prac nie miał charakteru pracy w warunkach szczególnych. Przeczy temu bowiem analiza treści rozważań tego Sądu, z których jednoznacznie wynika dlaczego Sąd I instancji nie uznał czynności wykonywanych przez skarżącego – za prace w warunkach szczególnych, za wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w rozumieniu przepisów rozporządzenia z dnia 07 lutego 1983 r.

Podkreślić należy, iż uzasadnienie wyroku wyjaśnia przyczyny, dla jakich orzeczenie zostało wydane i jest sporządzane już po wydaniu wyroku. Sam sposób uzasadnienia wyroku nie ma wpływu na uprzednie rozstrzygnięcia Sądu. Jako takie może być ocenione naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. tylko w sytuacjach wyjątkowych, w których braku w zakresie poczynionych ustaleń faktycznych i oceny prawnej są tak znaczne, że sfera motywacyjna orzeczenia pozostaje nieujawniona bądź ujawniona w sposób uniemożliwiający poddanie jej ocenie instancyjnej (por. wyrok SN z 21 XII 2000 r. nr IV CKN 216/00 - LEX nr 52526, z 702 2001 r., V CKN 606/00 - LEX nr 53116), co w tym przypadku nie zachodzi.

W dalszej kolejności wskazać należy, iż apelacja J. G. oparta została również o zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, a więc naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., co zdaniem skarżącego miało skutkować błędnym przyjęciem, iż ubezpieczony, nie mógł wykonywać i faktycznie nie wykonywał pracy spawacza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W treści apelacji ubezpieczony zarzucił wyrokowi naruszenie prawa procesowego poprzez brak wszechstronnego rozpatrzenia materiału dowodowego w sprawie i pominięcia faktów korzystnych dla ubezpieczonego, a w szczególności pominięcie dowodów z zeznań świadka T. T., jak również sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegająca na orzeczeniu wbrew zebranemu w sprawie materiałowi dowodowemu, tj. wbrew zeznaniom świadków A. G. i Z. S. co w konsekwencji doprowadziło Sąd do błędnych ustaleń, iż ubezpieczony pracy spawacza nie mógł wykonywać w pełnym wymiarze czasu pracy. Zarzucił również bezpodstawne pominięcie dowodu z dokumentu tj zaświadczenia firmy (...) Biuro (...) Spółka z o.o. w K. z dnia 17 października 2013r. oraz okoliczności, że w drukach świadectw pracy nie było odrębnej rubryki dotyczącej pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią art. 233 k.p.c. wiarygodność i moc dowodów Sąd ocenia według swego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub, gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (tak min. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, LEX nr 56906). Zarzut obrazu przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie powinien polegać jedynie na prezentowaniu przez apelującego własnych ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego. Dla skuteczności tego rodzaju zarzutu nie wystarcza stwierdzenie wadliwości ustaleń sądu, odwołujące

się do stanu faktycznego, który odpowiada rzeczywistości w przekonaniu skarżącego. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając (tak Sąd Najwyższy m. in. w orzeczeniach z dnia: 23 stycznia 2001 r., IV CKN 970/00, LEX nr 52753, 12 kwietnia 2001 r., II CKN 588/99, LEX nr 52347, 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, LEX nr 53136). Zarzut naruszenia swobodnej oceny dowodów nie może polegać więc wyłącznie na przedstawieniu przez stronę ustaleń alternatywnych, musi bowiem dla swej skuteczności podważać podstawy tej oceny z wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2004 r., IV CK 274/03).

Na gruncie poczynionych wyżej rozważań, stwierdzić należy, że apelujący nie wykazał, aby Sąd I instancji naruszył powołany wyżej art. 233 k.p.c. Ubezpieczony wskazując w apelacji na naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego – w szczególności pominięcie dowodu z zeznań świadka T. T., brak rozpatrzenia wszechstronnego materiału dowodowego w sprawie, sprzeczność ustaleń z zasadami doświadczenia życiowego nie przedstawił w zasadzie żadnych argumentów, które mogłyby podważyć poczynione przez ten Sąd ustalenia, ani nie wskazał na jakiegokolwiek niespójności w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego czy też uchybienia polegające na wnioskowaniu w sposób nie korespondujący z zasadami logiki, czy doświadczenia życiowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego zaprezentowane przez ubezpieczonego argumenty uzasadniać mają jedynie, iż jako osoba wykonująca prace na podstawie umowy o pracę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę spawacza mimo, iż nie miał do 1984 roku uprawnień i nie wynika to z dokumentacji pracowniczej. Tymczasem Sąd I instancji w sposób dokładny wskazał dlaczego prezentowane przez skarżącego stanowisko nie zasługuje na uwzględnienie, uzasadniając jednoznacznie z jakich powodów dopuścił dane środki dowodowe czyniąc na ich podstawie ustalenia faktyczne, a którym odmówił przymiotu wiarygodności – w szczególności wskazując dlaczego nie uznał za przekonujące zeznań T. T., że przeczą im ustalenia co do wykonywania przez ubezpieczonego pracy ślusarza – spawacza, poczynione na podstawie zeznań świadka A. G. i akt osobowych z (...) w W. Oddział w K.. Ponadto w ocenie Sądu Apelacyjnego zeznania tego świadka T. T. nie wskazują na stałe wykonywanie pracy na stanowisku spawacza. Świadek zeznał, że ubezpieczony w większości wykonywał prace spawalnicze, ale też wykonywał inne prace – przy sprzątanii warsztatu, roboty mechaniczne. Ponadto zeznał, że ubezpieczony wykonywał prace w warsztacie remontowym, co w ocenie Sądu Apelacyjnego świadczy, że nieprawdopodobnym jest by była tam praca dla spawacza stała i w pełnym wymiarze czasu pracy. Twierdzenie, że w warsztacie większość prac to były prace spawalnicze jest mało wiarygodne przy uwzględnieniu czym faktycznie zajmują się pracownicy warsztatu mechanicznego, w którym naprawia się sprzęt budowlany.

Wobec nietrafności zarzutu natury procesowej ustalony w sprawie stan faktyczny stanowi podstawę oceny zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Sąd Apelacyjny nie stwierdził także naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa materialnego, w związku z czym poparł rozważania Sądu I instancji również w zakresie przyjętych przez niego podstaw prawnych orzeczenia. Jednocześnie Sąd a quem nie podzielił argumentów skarżącego podniesionych w treści apelacji, które stanowiły li tylko polemikę ze słusznymi i wnikliwie uargumentowanymi motywami zapadłego orzeczenia.

Zarzut naruszenia prawa materialnego skarżący sformułował wskazując na treść przepisu art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podniesione zarzuty w oczywisty sposób nie mogły doprowadzić do rozstrzygnięcia postulowanego przez skarżącego.

Zgodnie z tym przepisem okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na warunkach w nim przewidzianych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przepis ten określa najwyższy z możliwych pułap częstotliwości wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Nie chodzi zatem o prace świadczone jedynie okresowo, przez kilka godzin dziennie lub kilka dni w tygodniu, ale o pracę świadczoną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Stanowisko

takie zostało potwierdzone przez Sąd Najwyższy, który w wyroku z dnia z dnia 15 grudnia 1997 r. stwierdził, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (II UKN 417/97, opubl. LEX nr 33993 a nadto wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2009 r., I UK 212/08, opubl. LEX nr 485198).

Za trafną należy uznać argumentację Sądu I instancji, zgodnie z którą skoro ubezpieczony uprawnienia spawacza zdobył w 1984r. i nie udowodnił a jedynie tylko usiłował uprawdopodobnić ponad treści wynikające z akt osobowych że wykonywał tylko i wyłącznie prace spawacza, to jest to niewystarczające do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku. Z dokumentacji osobowej pracownika oraz zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony zajmował stanowisko ślusarza, względnie ślusarza – spawacza. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę Sądu Okręgowego, że okoliczność iż ubezpieczony świadczył pracę w warunkach szczególnych na stanowisku spawacza nie daje się obronić wyłącznie w oparciu o treść zeznań świadków zawnioskowanych przez ubezpieczonego. Przede wszystkim podkreślić trzeba, że dokumentacja pracownicza powstała w czasie, kiedy ubezpieczony świadczył pracę, względnie niedługo po tym. Została sporządzona przez uprawnione do tego osoby, a sam ubezpieczony nie kwestionował zawartej w niej treści. W ocenie Sądu Apelacyjnego uwzględniając specyfikę funkcjonowania zakładów w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych należy dać wiarę ubezpieczonemu, że przed zdobyciem uprawnień spawalniczych mógł on takie prace wykonywać, ale zapewne nie była to praca stała i w pełnym wymiarze czasu pracy bowiem był zatrudniony na innym stanowisku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, tak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala poczynić ustaleń, z których wynikałoby, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach dla potrzeb emerytalnych. Nie jest bowiem dopuszczalne uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym, innych równocześnie wykonywanych prac, które nie oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Sam fakt, że ubezpieczony wykonywał pewne prace wymienione w rozporządzeniu z dnia 7 lutego 1983 r. – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowym (poz. 12 dział XIV wykaz A) – przy uwzględnieniu że wykonywał również inne prace (ślusarza) nie wymienione w wykazie, nie pozwala na przyjęcie, że spełnił warunki do przyznania emerytury w wieku obniżonym. Jak słusznie podkreślił Sąd Okręgowy, zgodnie z § 2 ust. 1 powyższego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (tj. przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy). Zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów wskazują jednoznacznie, że ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku ślusarza i za taką pracę otrzymywał wynagrodzenie. Zdarzały się jedynie okresy, w których stanowisko pracy ubezpieczonego określano jako ślusarz – spawacz, brak jest jednak dowodu który potwierdzałby, że tylko pracę spawacza ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Przy ocenie materiału dowodowego sprawy, Sąd Apelacyjny miał na uwadze, że zaliczenie nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień lub wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 09 stycznia 1998 r., II UK 440/97). Z jednej strony należy uwzględnić, że świadectwo pracy w warunkach szczególnych nie jest dokumentem abstrakcyjnym, w tym znaczeniu, że treści z niego wynikające choćby były wątpliwe w świetle innych dowodów, należy bezwarunkowo przyjmować za prawdziwe. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Z drugiej zaś strony godzi się zauważyć, że nawet w razie przeprowadzenia dowodów z zeznań świadków, nie mogą one, choćby ze względu na znaczny upływ czasu, stanowić wystarczająco pewnego źródła dla rekonstrukcji faktów o rodzaju zatrudnienia, warunkach pracy i płacy oraz pozostałych niezbędnych okoliczności, w szczególności,

gdy dotychczas przedłożone dokumenty takowych nie potwierdzają, a zeznania świadków obciążone są znacznym stopniem ogólnikowości.

W judykaturze Sądu Najwyższego podkreśla się jednolicie, że przewidziane w art. 32 ustawy o emeryturach i rentach prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 Nr 5-6, poz. 81; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 Nr 21-22, poz. 328; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 62/07, Lex Nr 375653; z dnia 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07, Lex Nr 483283; z dnia 13 listopada 2008 r., II UK 88/08, niepublikowany; z dnia 5 maja 2009 r., I UK 4/09, Lex Nr 509022). Podzielając takie rozumienie instytucji emerytury z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach, należy stwierdzić, że wyłącznie takie czynności pracownicze, które są wykonywane w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe dla zdrowia czynniki, kwalifikują pracę jako wykonywaną w szczególnych warunkach. Znaczące są przy tym stopień uciążliwości owych czynników oraz wymagania wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia. Jedynie jeśli czynności te wykonywane są stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, to okres wykonywania tej pracy jest okresem pracy uzasadniającym prawo do świadczeń na zasadach przewidzianych w rozporządzeniu. Ustalenie takie wymaga zatem dowodów precyzyjnych i jednoznacznych, których to kryteriów nie spełniają zeznania przesłuchanych świadków i ubezpieczonego, zaś przedstawione dokumenty świadczą o okolicznościach przeciwnych.

W konsekwencji powyższych ocen Sąd Odwoławczy podziela wniosek, że J. G. nie wykazał przesłanki co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach dla uzyskania prawa do emerytury z tego tytułu. Tym samym nie została spełniona jedna z przesłanek wymaganych przy ubieganiu się o prawo do emerytury w wieku obniżonym na podstawie art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej i zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest trafny.

Z tych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił.

del. SSO Beata Górska SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka - Szkibieli